

Forskning om medier med vetenskapliga metoder

Av Edgar Müller

(Artikkelen er hentet fra det svenske selskapets nyhetsbrev "Parapsykologi – forskning och nyheter", nr.59, nov. 2011)

*Frågan om det finns någon form av existens efter den fysiska kroppens död är nog mänsklighetens största olösta gåta, för de flesta enskilda individerna större än frågan om livets uppkomst eller om det finns andra intelligenser i universum. De som **tror** på ett liv efter döden tvilar inte, men de som vill **veta** att så är fallet väntar på vetenskapliga bevis.*

Majoriteten av forskare avfärdar tanken på ett liv efter döden som orimlig; en liten grupp tror på det och säger sig ha tillräckliga bekräftelser, medan ett antal håller dörren öppen och arbetar aktivt för att få fram hållbara bevis.

Att majoriteten av forskare utan vidare, a priori avfärdar en eventuell överlevnad är egentligen ganska märkligt, eftersom forskningens grundelement är att ställa frågor, att öka vetandet och att skaffa kunskaper om okända fenomen. Utan våra kompetenta forskares insatser skulle vi nog bo kvar i grottorna, vi har dem att tacka för utvecklingen. Men forskarsfären har även en annan ytterst konservativ sida, att förneka det som enligt i varje tidsålder gällande normer tycks strida mot "sund förnuft". Det är svårt att i detta sammanhang inte tänka på Gallilei som med nöd och näppe undvek att bli avrättad, tvingades till livslång husarrest och att avsäga sin teori att Jorden inte var Universums medelpunkt. Allt på grund av de normer som den dåtida vetenskapen dikterade.

Fel och fusk vid mediernas berättelser

När en sitter (se Not 1) bedömer eller utvärderar vad ett medium berättar om en avliden person som i allmänhet var en släkting, finns det åtminstone tre metoder för mediet att fuska och leverera information som inte kommer från den avlidna. "**Cold reading**" innebär att mediet säger diffusa och inkompleta beskrivningar och observerar sitters reaktion, dvs svar, kroppsställning, andning osv. för att fylla i med ord som sittern uppfattar som rätta. "**Hot reading**" avser att mediet i förväg har införskaffat information om sittern. Den tredje varianten den s.k. **Barnum effekten**, är kanske svårast att identifiera; nämligen sitters starka och delvis omedvetna vilja att komma i kontakt med en avliden, vilket leder till en övertolkning av mediets beskrivningar. Med andra ord tolkar sittern inkompleta, generaliserbara och inte helt passande beskrivningar som om de vore helt rätta.

Det finns även en tänkbar hybridvariant av ett mediums berättelse, nämligen att mediet verkligen får fragment

av eller otydlig information, men bemödar sig att fylla i, dvs komplettera informationen genom användning av de tre ovan nämnda metoderna.

All seriös forskning om medier bemödar sig självfallet att eliminera dessa tre felkällor.

Om ett medium levererar beskrivningar som odiskutabelt är sanna och experimentet utfördes enligt vetenskapliga metoder så att fusk och fel kan uteslutas, kvarstår ändå ett frågetecken. Kan mediet ha erhållit den korrekta informationen via telepati snarare än genom kontakt med en avliden kommunikatör? Och i sådant fall kan omedveten telepati förekomma? Ett sätt att komma ifrån denna variant är att sikta på information från mediet, som sittestern inte kan ha känt till, vilket tyvärr inte alls är enkelt att säkerställa.

Men om ett medium skulle lyckas med att få tag på bevisligen äkta informationer från en sitter via telepati och inte från en avliden vore det ändå sensationellt; ett bevis på att telepati förekommer.

Windbridge Institutet i Tucson, Arizona är en oberoende forskningsanstalt där ett antal forskare med olika bakgrunder, intressen och specialiteter är verksamma med målet att studera vad kroppen, hjärnan och medvetandet kan åstadkomma. En viktig del av institutets verksamhet är undersökningar om det kan finnas en existens efter den fysiska kroppens död.

Dr. Julie Beischel är en av grundarna av Windbridge Institutet och hon är verksam som chef för forskningen. Hon fick sin PhD 2003 i farmakologi och toxikologi och deltog fram till 2007 i ett projekt om medialitet och överlevnadsforskning vid Universitetet i Arizona. Hennes akademiska bakgrund och

multidisciplinära inriktning gör det möjligt för henne att konstruera konventionella forskningsprogram för att undersöka okonventionella företeelser såsom medialitet och överlevnads-hypotesen.

Julie Beischel
Foto: Windbridge Institute

Experiment med medier vid Windbridge Institutet

Dr. Julie Beschel beskriver de vetenskapliga metoder som används vid Windbridge Institute i en ca 30 sidors artikel publicerad i The Journal of Parapsychology. På grund av det begränsade utrymme som står till förfogande, är det tyvärr omöjligt att återge allt ens i koncentrerad form. Fokus sätts därför på punkt 3 och 5 nedan, vilket är avgörande i experimentet för att kunna eliminera fusk och fel.

Modern, laboratoriebaserad forskning om medialitet skall uppfylla två väsentliga metodologiska krav, nämligen

A) forskningsmiljö som erbjuder optimala förutsättningar för mediet och för den förmodade kommunikátören från andevärlden att åstadkomma den mediala kontakten, om en sådan verkligen existerar, under kontrollerade laboratorieförhållanden.

B) forskningsmetoder, dvs protokoll som utesluter kommunikation och informationsläcka mellan mediet, sittern och experimentledaren. På detta sätt kan informationen som eventuellt kommer från kommunikátören via mediet om sittern, antas vara paranormal, dvs inte förklarbar genom konventionella teorier.

För att kunna nå dessa två forskningsmål, tillämpar Windbridge Institute bl a följande handlingsprogram för genomförande av experiment med medier:

- 1 specifika protokoll för mediets yttranden, adressering av den förmodade avlidna kommunikátören och även direkta frågor riktade till honom/henne.
- 2 lämplig gruppering av sitter resp. medium och formatering (not 2) av mediets berättelse.
- 3 arrangering av blindning upp till fem nivåer (not 3).
- 4 grundligt förtest och urval av alla deltagare, nämligen sitter, medier och de förmodade avlidna.
- 5 en speciell utvärderingsmetod av texten som levererats av medier.

I den mest avancerade formen av experiment, finns det ett antal sitters på distans, ett antal medier även på distans samt 3 försöksledare. Valet av vilka sitters som skall samarbeta med vilka medier sker slumpmässigt av ett program. Varje sitter erhåller två eller flera beskrivningar, varav en avser honom/henne själv och de andra avser andra personer. Hela experimentet utförs per telefon. Blindningen sker på fem

nivåer för att eliminera risken för medvetet eller omedvetet läckage av information mellan deltagarna.

- a) **mediet** vet ingenting om sittern, varken före eller under experimentet.
- b) **sittern** som kommer att bedöma två eller flera beskrivningar, vet inte vilket medium som levererade materialet.
- c) **försöksledare 1** som har valt, testat och tränat alla sitter, vet inte vilka medier som har parats ihop med vilka sitter och vilka beskrivningar som avser vilka avlidna.
- d) **försöksledare 2** som har kontakt med medierna i samband med de slumpmässigt valda kontakterna och formatterar beskrivningarna, vet inte vilka sitter som är koplade samman med vilka medier och vet ingenting om de aktuella avlidna utom förnamnet.
- e) **försöksledare 3** som har kontakt med alla sitters under experimentet, dvs sänder och tar emot mediernas beskrivningar, vet inget om de avlidna, vilket medium som levererade vilken beskrivning, eller vilken beskrivning som avser vilken avlidna.

Utvärdering

Utvärderingen av texten som levereras av mediet är självfallet avgörande för bedömningen om experimentet lyckats eller inte. Windbridge Institute använder olika procedurer. En experimentledare formaterar texten, identifierar ett antal konkreta påståenden. Dessa påståenden bedöms enligt en 5- eller 6-gradig skala från "stämmer helt" till "stämmer inte alls". Härvidlag skall hänsyn tas till påståendenas exakthet, dvs hur noggrant någonting är beskrivet; emotionella förhållanden och även specificitet, dvs om ett påstående som i och för sig kan

vara ganska exakt, kan passa in på många individer eller endast på ett fåtal.

Slutsatser

Beischels artikel framhåller att de beskrivna metoderna är de mest moderna och sofistikerade inom forskningen om medier förmodade förmåga att få fram paranormal information.

Ett av de genomförda experimenten resulterade i ett **p-värde av 0,007 med en effektstorlek av 0,5** då man jämförde utvärderingen av ett mediums berättelse om en sitter mot en kontrollperson.

Vad gäller den fortsatta inriktningen av forskningen vill Beischel sikta på två områden, dels själva bevisföringen om

överlevnadshypotesen, dels de konventionella eller paranormala faktorer som skapar möjligheter för mediet att få information. Vidare finns det ytterligare ett område som enligt Beischel förtjänar forskningsinsatser, nämligen de förhållanden och villkor som de avlidna förmodas ha för att bemöda sig till kontakt med mediet dvs med vår värld.

Edgar Müller er styremedlem i det svenske Selskapet for Psykisk Forskning.

Noter:

- 1) Det engelska ordet "sitter" avser en person som söker kontakt med en avliden genom att anlita ett medium och används även av svenska medier.
- 2) Formateringen innebär att man väljer alla väsentliga påståenden från mediets berättelse och bedömer dem var för sig hur de överensstämmer med verkligheten.
- 3) Blindning innebär att deltagare i ett experiment hindras från att känna till detaljer. Dubbelblind-försök är mycket vanliga inom forskningen. Ett bra exempel på det är när man inom medicinsk forskning vill veta om preparat A eller en neutral s.k. sockerpiller resulterar i bättre effekt. Sköterskan som delar ut tablettorna till patienterna vet inte vilka som innehåller det verksamma preparatet A eller bara socker. Patienterna vet inte heller vilket de får. Det är bara försöksledaren som har information om tablettornas identitet.